

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Petry Weissové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **Ústecké šrouby, z. s.**, se sídlem Velká Hradební 322/53, Ústí nad Labem, zast. JUDr. Petrou Humlíčkovou, Ph.D., advokátkou, se sídlem Panská 895/6, Praha 1, proti žalovanému: **Krajský úřad Ústeckého kraje**, se sídlem Velká Hradební 3118/48, Ústí nad Labem, za účasti osob zúčastněných na řízení: I) Statutární město Ústí nad Labem, se sídlem Velká Hradební 2336/8, Ústí nad Labem, II) Stop tunelům, z. s., se sídlem Na Valech 813/3, Ústí nad Labem, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 3. 2017, č. j. 185/ZPZ/2017/ODP-433, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. 3. 2020, č. j. 15 A 87/2017 - 44,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. 3. 2020, č. j. 15 A 87/2017 - 44, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Magistrát města Ústí nad Labem (dále jen „orgán ochrany přírody“) rozhodnutím ze dne 21. 11. 2016 (v němž je nesprávně uvedeno datum vydání rozhodnutí 21. 12. 2016 – poznámka kasačního soudu), sp. zn. MM/OŽP/OP/72584/K/2016/ResB (dále jen „rozhodnutí orgánu ochrany přírody“), povolil osobě zúčastněné na řízení I) [dále jen „žadatel“] pokácení keřových porostů druhu *Ligustrum vulgare*, *Viburnum* sp., *Ribes* sp. a *Lonicera* sp. (dále jen „původní dřeviny“) rostoucích na pozemcích parc. č. 2610/1, 2610/3, 2610/11, 2610/12, 4260/1, 2648/1 a 2649/2, zapsaných v k. ú. Ústí nad Labem, o celkové ploše 1.406 m², nařídil žadateli náhradní výsadbu 2.772 keřů *Berberis* sp. a *Potentilla fruticosa* (dále jen „nové dřeviny“) a určil navíc i pětiletou náhradní péči o tyto nové dřeviny a stanovil také podmínky pro provedení kácení a náhradní výsadby.

[2] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím zrušil rozhodnutí orgánu ochrany přírody a řízení zastavil. Dovodil, že k pokácení původních dřevin není třeba povolení orgánu ochrany přírody.

II.

[3] Žalobce se proti napadenému rozhodnutí bránil žalobou u Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“), který v záhlaví uvedeným rozsudkem (dále jen „napadený rozsudek“), napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[4] Krajský soud zdůraznil, že spornou byla v řízení otázka, zda žadatel svým podáním ze dne 22. 9. 2016 (dále jen „podání“) zamýšlel podat žádost o povolení ke kácení dřevin podle § 8 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“), či se jednalo o oznámení ve smyslu § 8 odst. 2 téhož zákona, o němž se nevydává rozhodnutí. Krajský soud tudíž posuzoval, zda byl správný závěr žalovaného o tom, že kácení původních dřevin, po němž měla následovat výsadba nových a vhodnějších druhů dřevin, bylo kácením dřevin za účelem obnovy porostu ve smyslu § 8 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny, pro něž není povolení orgány ochrany přírody třeba.

[5] Krajský soud přitom dospěl k závěru, že navrhované kácení původních dřevin a následná výsadba nových dřevin v souzené věci nepředstavuje obnovu porostu ve smyslu § 8 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny proto, že výsledkem tohoto procesu má být odstranění porostu tvořeného původními dřevinami, z druhového hlediska údajně nevhodnými, a následná výsadba zcela jiných druhů nových dřevin, což za obnovu porostu nelze považovat. K obnově původního porostu tímto postupem podle krajského soudu nedojde, jelikož namísto původních dřevin nebudou vysazeny nové dřeviny stejného druhu.

III.

[6] Proti napadenému rozsudku se žalovaný (dále jen „stěžovatel“) brání kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Navrhuje jej zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[7] Stěžovatel v kasační stížnosti předně namítá, že podle § 8 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny kácení dřevin z pěstitelských důvodů zahrnuje jednak kácení prováděné za účelem obnovy porostů a dále při výchovné probírce porostů dřevin. Stěžovatel odkazuje na článek 2 bod 2.7 Metodického pokynu odboru obecné ochrany přírody a krajiny k aplikaci § 8 a § 9 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, upravující povolení ke kácení dřevin rostoucích mimo les, zveřejněný ve Věstníku Ministerstva životního prostředí, ročník XIV-červenec-srpen 2014 (dále jen „metodický pokyn“), podle něž je účelem těchto zásahů obnova, zachování či zvýšení funkčního a estetického významu porostů dřevin při respektování jejich vývojové dynamiky nebo usměrnění jejich vývoje úpravou druhové nebo prostorové skladby. Právě o úpravu druhové skladby jde v nynějším případě, a ta je podle stěžovatele obnovou porostu, při níž charakter porostu zůstane zachován.

[8] Krajský soud podle stěžovatele nesprávně vyložil termín „porost stejného charakteru“ užitý ve zmíněném metodickém pokynu při vymezení podstaty obnovy porostů. Podle stěžovatele nemusí nový porost vykazovat shodné druhové složení jako porost původní, nýbrž postačí zachování téhož charakteru tohoto porostu. V případě obnovy porostu je potřeba zohlednit účel náhrady původního porostu, který byl v tomto případě naplněn, neboť mělo dojít k výsadbě vhodnějších druhů dřevin v daném prostoru za účelem zlepšení možností jejich pravidelné údržby a při zachování funkcí porostů v dané lokalitě.

IV.

[9] Žalobce ani osoby zúčastněné na řízení se ke kasační stížnosti nevyjádřili.

pokračování

V.

[10] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[11] Kasační stížnost je důvodná.

[12] Stěžejní a zároveň jedinou spornou otázkou v nyní projednávané věci je to, zda navrhované kácení porostu tvořeného původními dřevinami a následná výsadba porostu nových dřevin vyžaduje povolení ke kácení dřevin ve smyslu § 8 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny, či zda se jedná o výjimku z povinnosti obstarat povolení ke kácení dřevin zakotvenou v § 8 odst. 2 téhož zákona a žadatelé postačovalo kácení původních dřevin orgánu ochrany přírody oznámit.

[13] Nejvyšší správní soud v této souvislosti považuje nejprve za vhodné shrnout podstatné skutečnosti vyplývající ze správního spisu.

[14] Žadatel podáním ze dne 22. 9. 2016, označeným jako „*Žádost o povolení ke pokácení dřevin rostoucích mimo les*“, žádal orgán ochrany přírody o vydání souhlasu k pokácení keřového porostu nad 40 m² plochy u obchodního domu FORUM v Ústí nad Labem. Uvedl, že má být pokácen keřový porost o velikosti 1.406 m² plochy, a to z důvodu nevhodně vysazených keřů pro pravidelný řez o velikosti 2 - 3 metry, což je pro podtrhnutí liniové výsadby stromů žádoucí. Tímto bylo podle žadatele potlačeno kvetení původních dřevin, jejich správný růst a do budoucna by podle něj skladba původních dřevin komplikovala údržbu a kazila vzhled plochy. Žadatel dále uvedl, že plánuje podsadbu keří rostoucími maximálně do 1 – 1,5 metrů výšky, kterou doplní o kvetoucí trvalky a okrasné trávy. Z průvodní zprávy přiložené k tomuto podání dále vyplývá, že původní keře tvoří podsadbu hlavního prvku, kterým je liniová výsadba stromů (habrů), která bude ponechána. Jako novou podsadbu zvolil žadatel keře *Berberis thunbergii* a *Potentilla fruticosa* s tím, že nejprve odstraní původní dřeviny a připraví terén a poté vysadí dřeviny nové.

[15] Orgán ochrany přírody ve svém rozhodnutí povolil pokácení původních keřových porostů podle § 8 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny a nařídil náhradní výsadbu nových dřevin v souladu s žadatelovým podáním.

[16] Stěžovatel v napadeném rozhodnutí posoudil toto podání žadatele ze dne 22. 9. 2016 jako oznámení kácení dřevin ve smyslu § 8 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny. Dospěl totiž k závěru, že výsadba nových dřevin bude vhodnější jak z hlediska druhů, tak i co do velikosti keřů a vytvoří v ploše porost stejného charakteru, avšak s vyšší estetickou i funkční hodnotou. Nové dřeviny podle stěžovatele splňují definici porostu. Orgán ochrany přírody tedy měl podle stěžovatele vyhodnotit, že se jedná o kácení dřevin za účelem obnovy porostu, pro které není podle § 8 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny potřeba povolení ve formě správního rozhodnutí. Žadatelovo podání měl proto posoudit podle jeho skutečného obsahu jako oznámení o kácení dřevin podle posledně zmiňovaného ustanovení uvedeného zákona. Orgán ochrany přírody tedy neměl zahajovat řízení o povolení kácení dřevin, mohl však do patnácti dnů od podání tohoto oznámení kácení pozastavit, omezit nebo zakázat. Stěžovatel v napadeném rozhodnutí uzavřel, že nemělo být vedeno řízení o kácení dřevin a vydáno rozhodnutí o povolení kácení dřevin a uložení náhradní výsadby. Rozhodnutí orgánu ochrany přírody proto zrušil a řízení zastavil.

[17] Podle § 8 odst. 1 věty první zákona o ochraně přírody a krajiny, *ke kácení dřevin je nezbytné povolení orgánu ochrany přírody, není-li dále stanoveno jinak.*

[18] Podle § 8 odst. 2 věty první, zákona o ochraně přírody a krajiny, *povolení není třeba ke kácení dřevin z důvodů pěstebních, to je za účelem obnovy porostů nebo při provádění výchovné probírky porostů.*

[19] Z citovaného § 8 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny tedy vyplývá, že kácení dřevin pravidelně podléhá povolení orgánu ochrany přírody. V § 8 odst. 2 téhož zákona však jsou upraveny výjimky z tohoto pravidla, tedy z povolovacího režimu, a tím jsou případy, kdy ke kácení dřevin dochází z důvodů pěstebních. Těmito důvody zákon rozumí buď obnovu porostů, nebo provádění výchovné probírky porostů.

[20] Mezi účastníky řízení přitom není sporné, a opak nedovodil ani krajský soud v napadeném rozsudku (viz odst. 18.), že v daném případě se jedná o kácení dřevin, tvořících porost, jak má na mysli § 8 odst. 2 zákon o ochraně přírody a krajiny. Krajský soud na základě tohoto východiska dovodil, že kritériem pro určení režimu, v němž má být nakládáno s podáním žadatele, jsou v něm uvedené důvody kácení, přičemž v daném případě nepřichází v úvahu kácení z pěstebních důvodů spočívajících v provádění výchovné probírky porostů. S těmito východisky se ztotožňuje i Nejvyšší správní soud a nemá k nim výhrady.

[21] Krajský soud dále na základě uvedených východisek posuzoval, zda jde v daném případě o kácení původních dřevin za účelem obnovy porostu. K tomu uvedl, že *„navrhované kácení keřového porostu tvořeného druhy Ligustrum vulgare, Viburnum sp., Ribes sp. a Lonicera sp. a následně navrhovaná výsadba keřů Berberis sp. a Potentilla fruticosa obnovou porostu podle § 8 odst. 2 zákona o ochraně přírody není. Výsledkem tohoto procesu totiž nemá být obnova porostu stávajícího (tedy odstranění a následně výsadba dřevin těchž druhů), ale odstranění porostu tvořeného dřevinami z druhového hlediska údajně nevhodnými a následná výsadba zcela jiných druhů dřevin. K obnově původního porostu tímto postupem nedojde. Shodu na široce uznávaném výkladu pojmu „obnova porostu“ v souladu s právě uvedeným ostatně potvrzuje sám žalovaný, který ve vyjádření k žalobě citoval metodický pokyn odboru obecné ochrany přírody a krajiny Ministerstva životního prostředí k aplikaci § 8 a 9 zákona o ochraně přírody, podle kterého se obnovou porostu „rozumí proces nahrazování stávajícího, nejčastěji dospělého porostu, který je odstraňován kácením, novou generací dřevin zpravidla záměrnou výsadbou. Účelem obnovy je dlouhodobé udržení porostu stejného charakteru na konkrétní lokalitě, jako byl porost předcházející.“* Krajský soud tudíž shrnul, že *„[n]avrhované kácení keřového porostu nelze považovat za kácení z důvodů pěstebních za účelem obnovy porostu, neboť po vykácení předmětného porostu žadatel nezamýšlel přistoupit k výsadbě nových jedinců těchž druhů dřevin.“* (důraz přidán soudem)

[22] Nejvyšší správní soud předesílá, že shora citované závěry krajského soudu považuje za poměrně stručné a na samé hraně přezkoumatelnosti. Krajský soud zde odkazuje na „*široce uznávaný výklad pojmu „obnova porostu“*“, aniž tento výklad jakkoliv blíže rozvádí. Z napadeného rozsudku přitom vyplývá, že se krajský soud dovolává výkladu tohoto pojmu ve smyslu, jak je obsažen v metodickém pokynu (viz citace výše). Podle něj se obnovou porostu rozumí odstranění původního porostu a jeho nahrazení novým při zachování stejného charakteru jako byl porost původní. Stejný charakter porostu však nutně neznamená, že se musí vždy jednat o stejné druhy dřevin. Právě to ale (s odkazem na metodický pokyn, který však o stejném druhu dřevin nehovoří), dovodil krajský soud. Jinými slovy, dovolává-li se krajský soud právě metodického pokynu, je v něm neurčitý pojem obnova porostu vyložen odlišně, než jak s tímto pojmem nakonec pracuje krajský soud v napadeném rozsudku. Nevyplyvá-li tedy z vymezení pojmu „obnova porostu“, jak jej sám krajský soud vnímá (byť výslovně nedefinuje), skutečnost, že při obnově porostu je nutné zachovat druhovou skladbu původního porostu, a nepostačuje

pokračování

jen zachování jeho stejného charakteru, nelze než dospět k závěru, že krajský soud se dopustil nesprávného právního posouzení věci.

[23] Skutečnost, že obnovou porostu je pouze situace, při níž po odstranění (pokácení) dřevin následuje vysazení dřevin stejného druhu, neplatí ani z § 8 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny a jak již výše uvedeno, tato skutečnost neplatí ani z výkladu tohoto pojmu zastávaného stěžovatelem s odkazem na metodický pokyn, jímž se ve své praxi řídí a jež jako „široce uznávaný“ převzal i krajský soud v napadeném rozsudku.

[24] O povinnosti vysadit při obnově porostu stejný druh dřevin, jako byl ten původní, platná právní úprava nehovoří. Nové dřeviny tudíž nemusí být stejného druhu jako dřeviny původní a postačí, pokud se jedná o dřeviny, při jejichž výsadbě zůstane zachován charakter, jaký měl porost původní. V nynějším případě přitom není sporné, že tato podmínka bude splněna, neboť původní dřeviny (keře), mají být nahrazeny novými dřevinami (keři), jež jsou co do svého charakteru dřevinami stejnými. Ani zamýšlené doplnění těchto nových dřevin navíc o trvalky a okrasné trávy nelze považovat za změnu charakteru vysazovaných dřevin. I tak je totiž podle Nejvyššího správního soudu splněn požadavek obnovy porostu vyplývající z § 8 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny.

[25] Podle Nejvyššího správního soudu tedy za obnovu porostu, jako jeden z pěstebních důvodů, pro nějž je možno kácet dřeviny bez povolení orgánu ochrany přírody podle § 8 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny, lze považovat takový postup, při němž dochází k úpravě druhové nebo prostorové skladby porostu v určité lokalitě odstraňováním (kácením) původních dřevin a jejich nahrazením novými dřevinami stejného charakteru, aniž je třeba, aby nové dřeviny byly vždy výlučně stejného druhu. Jinými slovy, původní porost je nahrazován novou generací dřevin při zachování téhož charakteru dřevin za účelem dosažení trvalé udržitelnosti porostu v dané lokalitě.

[26] S ohledem na právě uvedené tudíž lze souhlasit se stěžovatelem, že v projednávaném případě byla důvodem kácení dřevin úprava druhové skladby porostu za účelem zvýšení jeho funkčního a estetického významu, neboť původní dřeviny nebyly vhodné pro provádění jejich úprav v dané lokalitě.

[27] Nejvyšší správní soud shrnuje, že v daném případě charakter porostu jakožto kompaktního celku se souvislým zápojem dřevin zůstane při záměně původních dřevin za nové zachován. Kácení původních dřevin a jejich nahrazení novými v nyní projednávané věci tudíž spadá do režimu vyplývajícího z § 8 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny, který podléhá pouze oznamovací povinnosti orgánu ochrany přírody, jak správně dovedl stěžovatel v napadeném rozhodnutí.

[28] Krajský soud pochybil při výkladu § 8 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny. V důsledku toho dospěl k nesprávnému závěru o tom, že napadené rozhodnutí je nezákonné proto, že stěžovatel nesprávně vyhodnotil podání žadatele jako oznámení o kácení dřevin podle § 8 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny. Kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. byl naplněn.

VI.

[29] S ohledem na shora uvedené Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení podle § 110 odst. 1 části věty první před středníkem s. ř. s.

V něm je krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[30] V novém rozhodnutí krajský soud rozhodne rovněž o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. srpna 2022

Mgr. Petra Weissová
předsedkyně senátu